

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Corpus Doctrinae Christianae

Melanchthon, Philipp

Lipsiae, 1572

VD16 M 2890

De Peccato Originali.

urn:nbn:de:hbz:466:1-36094

APOLOGIA CONFESSIONIS.

75

DRIMVM ARTICVLVM CONFESSIONIS NO-
stræ, probant nostri aduersarij, in quo exponimus
nos credere & docere, quod sit vna essentia diuina,
indiuidua, &c. & tamen tres sint distinctæ personæ,
eiusdem essentiæ, diuinæ, & coæternæ, Pater, Fili-
us, & Spiritus sanctus. Hunc articulum semper do-
cuius, & defendimus, Et sentimus, eum habere certa & firma testi-
monia in scripturis sanctis, quæ labefactari non queant. Et constan-
ter affirmamus, aliter sentientes, extra Ecclesiam Christi, & Idolo-
latras esse, & Deum contumelia afficere.

DE PECCATO ORIGINALI.

SECVNDVM articulum de peccato originis probant aduersarij,
Verum ita, vt repræhendant tamen definitionem peccati origina-
lis, quam nos obiter recitauimus. Hic in ipso statim vestibulo de-
prehendit Cæs. Maiestas, non solum iudicium, sed etiam, candore
rem istis defuisse, qui confutationem scripserunt. Nam cum nos sim-
plici animo, obiter recensere voluerimus illa, quæ peccatum origi-
nis complectitur, isti acerba interpretatione conficta, sententiam
per se nihil habentem incommodi, arte deprauant. Sic inquit, Si-
ne metu Dei, sine fide esse, est culpa actualis. Igitur negant esse cul-
pam originalem.

HAS argutias satis apparet in scholis nata
esse, non in consilio Cæsaris. Quamquam autem hæc cauillatio faci-
lime reuelli possit, tamen vt omnes boni viri intelligant, nos nihil
absurdi de hac causa docere, Primum petimus, vt inspiciatur germa-
nica confessio, hæc absoluet nos suspitione nouitatis, Sic enim ibi
scriptum est, Weiter wird geeret / das nach dem fall Aße alle
Menschen / so natürlich geboren werden / in Sünden empfangen vnd
geboren werden / das ist / das sie alle von Mutter leib an / vol böser
lust vnd neigung sind / keine ware Gottes fürcht / kein waren Glau-
ben an Gott / von natur haben können. Hic locus testatur, nos, non
solum actus, sed potentiam seu dona efficiendi timorem & fiduciam
erga Deum, adimere propagatis secundum carnalem naturam, Di-
cimus enim, ita natos habere concupiscentiam, nec posse efficere ve-
rum timorem, & fiduciam erga Deum. Quid hic reprehendi potest?
Bonis viris quidem arbitramur, nos satis purgatos esse. Nam in hanc
sententiam latina descripto, potentiam naturæ detrahit, hoc est,

G dona

dona & vim efficiendi timorem & fiduciam erga Deum, detrahunt in adultis actus. Ut cum nominamus concupiscentiam, non tantum actus seu fructus intelligimus, sed perpetuam naturæ inclinationem.

Sed postea ostendemus pluribus verbis, nostram descriptionem consentire, cum usitata ac veteri definitione. Prius enim consilium nostrum aperiendum est, cur his potissimum verbis hoc locum usi simus. Aduersarij in scholis fatentur materiale (vt vocant) peccati originalis, esse concupiscentiam, quare in definiendo non fuit prætereunda, præsertim hoc tempore, cum de ea nonnulli parum religiose philosophantur.

QVIDAM enim disputant, peccatum originis non esse aliquid in natura hominis vitium, seu corruptionem, sed tantum seruitutem, seu conditionem mortalitatis, quam propagati ex Adam sustineant, sine aliquo proprio vitio, propter alienam culpam. Præterea addunt, neminem damnari morte æterna, propter peccatum originis, Sicut ex ancilla serui nascuntur, & hanc conditionem sine naturæ vitijs, sed propter calamitatem matris sustinent. Nos, vt hanc impiam opinionem significaremus nobis displicere, concupiscentiæ mentionem fecimus, optimo animo morbos nominauimus, & exposuimus, quod natura hominum corrupta & vitiosa nascatur.

NEQVE vero tantum concupiscentiam nominauimus, sed diximus etiam, deesse timorem Dei, & fidem, Id hoc consilio adieci-
mus. Extenuant peccatum originis & scholastici doctores, non satis intelligentes definitionem peccati originalis, quam acceperunt à Patribus. De fomite disputant, quod sit qualitas corporis, & vt suo more sint inepti, quarunt vtum qualitas illa, contagione pomi, an ex afflatu serpentis contracta sit, vtum augetur medicamentis. Huiusmodi quæstionibus oppresserunt principale negotium, Itaq; cum de peccato originis loquuntur, grauiora vitia humanæ naturæ non commemorant, scilicet ignoracionem Dei, contemptum Dei, vacillatæ metu & fiducia Dei, odisse iudicium Dei, fugere Deum iudicantem, irasci Deo, desperare gratiam, habere fiduciam rerum præsentium, &c. Hos morbos, qui maxime aduersantur legi Dei, non animaduertunt scholastici, Imo tribuunt interim humanæ naturæ integras vires, ad diligendum Deum super omnia, ad faciendâ præcepta Dei, quo ad substantiam actuum, Nec vident se pugnantia dicere. Nam proprijs viribus posse diligere Deum super omnia, facere præcepta Dei, quid aliud est quam habere iusticiam originis? Quod si has vires habet humana natura, vt per sese possit diligere Deum super omnia, vt confidenter affirmant scholastici, quid erit peccatum originis? Quorsum autem opus erit gratia Christi, si nos possumus fieri iusti, propria iusticia? Quorsum opus erit Spiritu sancto, si vires humanæ

humanae per sese possunt Deum super omnia diligere, & praecepta Dei facere? Quis non videt, quam praepollere sentiant aduersarij? Leuiiores morbos in natura hominis agnoscunt, grauiiores morbos non agnoscunt, de quibus tamen vbiq; admonet nos scriptura, & Prophetae perpetuo conqueruntur, videlicet, de carnali securitate, de contentu Dei, de odio Dei, & similibus vitijs nobiscum natis. Sed postquam scholastici admiscuerunt doctrinae Christianae, philosophiam de perfectione naturae, & plus quam satis erat, libero arbitrio & actibus elicitis tribuerunt, & homines philosophica seu ciuili iusticia (quam & nos fatemur rationi subiectam esse, & aliquo modo in potestate nostra esse) iustificari coram Deo docuerunt, non potuerunt videre interiorem immundiciam naturae hominum: neq; enim potest iudicari, nisi ex verbo Dei, quod scholastici in suis disputationibus non saepe tractant. Hae fuerunt causae, cur in descriptione peccati originis, & concupiscentiae mentionem fecimus, & detraximus naturalibus viribus hominis timorem & fiduciam erga Deum. Voluimus enim significare, quod peccatum originis hos quoq; morbos contineat, ignorantiam Dei, contentum Dei, vacare metu Dei, & fiducia erga Deum, non posse diligere Deum. Hae sunt praecipua vitia naturae humanae, pugnanciae proprie cum prima tabula decalogi.

Neque noui quicquam diximus, Vetus definitio recte intellecta prorsus idem dicit, Cum ait, peccatum originis carentiam esse iusticiae originalis. Quid est autem iusticia? Scholastici hic rixantur de dialecticis quaestionibus, non explicant quid sit iusticia originalis. Porro iusticia in scripturis, continet non tantum secundam tabulam decalogi, sed primam quoq; quae praecipit de timore Dei, de fide, de amore Dei. Itaq; iusticia originalis habitura erat, non solum aequale temperamentum qualitatum corporis, sed etiam hae dona, noticiam Dei certiozem, timorem Dei, fiduciam Dei, aut certe rectitudinem, & vim ista efficiendi. Idq; testatur scriptura, cum inquit, hominem ad imaginem & similitudinem Dei conditum esse. Quod quid est aliud, nisi in homine hanc sapientiam & iusticiam effigiatam esse, quae Deum apprehenderet, & in qua reluceret Deus, hoc est, homini dona esse data, noticiam Dei, timorem Dei, fiduciam erga Deum, & similia. Sic enim interpretantur similitudinem Dei Irenaeus & Ambrosius, qui cum alia multa in hanc sententiam dicit, tum ita inquit: Non est ergo anima ad imaginem Dei, in qua Deus non semper est, Et Paulus ad Ephesios & Colossenses, ostendit imaginem Dei, noticiam Dei esse, iusticiam & veritatem. Nec Longobardus veretur dicere, quod iusticia originis, sit ipsa similitudo Dei, quae homini indita est à Deo. Recitamus veterum

sententias, quæ nihil impediunt Augustini interpretationem de imi-
gine. **I**TA QVÆ verus definitio, cum inquit, peccatum esse ca-
rentiam iusticiæ, detrahit non solum obædientiam inferiorum viri-
um hominis, sed etiam detrahit noticiam Dei, fiduciam erga Deum,
timorem & amorem Dei, aut certe vim ista efficiendi detrahit. Nam
& ipsi Theologi in scholis, tradunt ista non effici sine certis donis, &
auxilio gratiæ. Nos ipsa dona nominamus, vt res intelligi possit,
noticiam Dei, timorem, & fiduciam erga Deum. Ex his apparet ve-
terem definitionem prorsus idem dicere quod nos dicimus, detrahen-
tes metum Dei & fiduciam, videlicet non actus tantum, sed dona &
vim ad hæc efficienda. **E**AD E M est sententia definitionis, quæ
extat apud Augustinum, qui solet definire, peccatum originis concu-
piscenciam esse. Significat enim concupiscenciam successisse amissæ
iusticia. Nam ægra natura, quia non potest Deum timere, & dilige-
re, Deo credere, quærir & amat carnalia, Iudicium Dei, aut secura
contemnit, aut odit perterrefacta. Ita & defectum complectitur Au-
gustinus, & vitiosum habitum qui successit. Neq; vero concupiscen-
tia tantum corruptio qualitatum corporis est, Sed etiam praua con-
uersio ad carnalia, in superioribus viribus. Nec vident quid dicant,
qui simul tribuunt homini concupiscenciam non mortificatam à Spi-
ritu sancto, & dilectionem Dei super omnia. Nos igitur recte
expressimus vtrunq; in descriptione peccati originalis, videlicet de-
fectus illos, non posse Deo credere, non posse Deum timere ac dili-
gere. Item habere concupiscenciam, quæ carnalia quærir contra ver-
bum Dei, hoc est, quærir non solum voluptates corporis, sed etiam
sapientiam & iusticiam carnalem, & confidit his bonis contemnit
Deum. Neq; solum veteres, sed etiam recentiores, siqui sunt corda-
tiores, docent simul ista vere peccatum originis esse, defectus videli-
cet, quos recensui, & concupiscenciam. Sic enim inquit Thomas,
Peccatum originis habet priuationem originalis iusticiæ, & cum hoc
inordinatam dispositionem partium animæ, vnde non est priuatio
pura, Sed quidam habitus corruptus. Et Bonauentura, Cum quærir-
rur quid sit originale peccatum, recte respondetur, quod sit concupi-
scentia immoderata. Recte etiam respondetur, quod sit debita ius-
ticiæ carentia. Et in vna istarum responsionum, includitur altera.
Idem sensit Hugo cum ait, Originale peccatum esse, ignorantiam in
mente, & concupiscenciam in carne, Significat enim nos nascentes
afferre ignoracionem Dei incredulitatem, dissidentiam, contemnum,
odium Dei. Hæc enim complexus est, cum ignorantiam nominat. Et
hæc sententiæ consentiunt cum scripturis, Nam Paulus interdum ex-
presse nominat defectum, vt 1. Corinth. 2. Animalis homo non per-
cipit ea, quæ spiritus Dei sunt. Alibi concupiscenciam nominat effe-
caccem

racem in membris, & parientem malos fructus. Plures locos citare de utraq; parte possemus, sed in re manifesta nihil opus est testimonijs. Et facile iudicare poterit prudens lector, has non tantum culpas actuales esse, sine metu Dei, & sine fide esse. Sunt enim durabiles defectus in natura non renouata. Nihil igitur de peccato originis sentimus alienum, aut à scriptura, aut à Catholica Ecclesia, sed grauis imas sententias scripturæ & patrum, obutas Sophisticis rixis Theologorum recentium, repurgamus & in lucem restituumus. Nam res ipsa loquitur, recentiores Theologos non animadvertisse, quid voluerint Patres, de defectu loquentes. Est autem necessaria cognitio peccati originis, Neq; enim potest intelligi magnitudo gratiæ Christi, nisi morbis nostris cognitis. Tota hominis iusticia, mera est hypocrisis coram Deo, nisi agnouerimus, cor naturaliter vacare amore, timore, fiducia Dei. Ideo Propheta inquit: Postquam ostendisti mihi, percussisti femur meum. Item: Ego dixi in excessu meo, Omnis homo mendax, id est, non recte sentiens de Deo.

Hic flagellant aduersarij etiam Lutherum, quod scripserit, Peccatum originis manere post Baptismum. Addunt hunc articulum iure damnatum esse à Leone X. Sed Casp. Maiest. in hoc loco manifestam calumniam deprehendet. Sciunt enim aduersarij, in quam sententiam Lutherus hoc dictum velit, quod peccatum originis reliquum sit post Baptismum. Semper ita scripsit, quod Baptismus tollat reatum peccati originalis, etiamsi materiale, vt isti vocant, peccati maneat, videlicet concupiscentia. Addidit etiam de materiali, quod Spiritus sanctus datus per Baptismum, incipit mortificare concupiscentiam, & novos motus creat in homine. Ad eundem modum loquitur & Augustinus, qui ait, Peccatum in Baptismo remittitur, non vt non sit, sed vt non imputetur. Hic palam fatetur, esse, hoc est, manere peccatum, tametsi non imputetur. Et hæc sententia adeo placuit posterioribus, vt recitata sit & in Decretis. Et contra Iulianum inquit Augustinus: Lex ista quæ est in membris, remissa est regeneratione spirituali, & manet in carne mortali. Remissa est, quia reatus solutus est Sacramento, quo renascuntur fideles. Manet autem quia operatur desideria, contra quæ dimicant fideles. Sic sentire ac docere Lutherum, sciunt aduersarij, & cum rem improbare non possint, verba tamen calumniantur, vt hoc artificio innocentem opprimant.

At disputant concupiscentiam pœnam esse, non peccatum, Lutherus defendit peccatum esse. Supra dictum est Augustinum definire peccatum originis, quod sit concupiscentia, Expostulent cum Augustino, si quid habet incommodi hæc sententia. Præterea Paulus ait, Concupiscentiam nesciebam esse peccatum, nisi lex diceret: Non concupisces. Item: Video aliam legem in membris meis, repugnantem

pugnantem legi mentis meae, & captiuam me legi peccati, quae est in membris meis. Hæc testimonia nulla cauillatione euerri possunt. Clare enim appellant concupiscentiam peccatum, Quod tamen his qui sunt in Christo, non imputatur, etsi res sit natura digna morte, ubi non condonatur. Sic patres citra conuersionem sentiunt. Nam Augustinus longa disputatione reuellit opinionem istorum, qui sentiebant concupiscentiam in homine non esse vitium, sed *ἀδύνατον*, ut corporis color, aut aduersa valetudo *ἀδύνατον* dicitur.

Quo uero si contendunt aduersarij, fomitem esse *ἀδύνατον*, reclamabant non solum multæ sententiæ scripturæ, sed plane tota Ecclesia. Quis enim unquam ausus est dicere hæc esse *ἀδύνατον*, etiamsi perfectus consensus non accederet: dubitare de ira Dei, de gratia Dei, de verbo Dei, irasci iudicij Dei, indignari quod Deus non eripit statim ex afflictionibus, fremere quod unquam meliore fortuna utuntur, quam boni, incitari ira, libidine, cupiditate gloriæ, opum, &c. Et hæc agnoscunt in se homines pijs, ut apparet in Psalmis ac Prophetis. Sed in Scholis transfulerunt hæc Philosophia prorsus alienas sententiæ, Quod propter passionem, nec boni nec mali sumus, nec laudemur, nec vituperemur. Item, nihil esse peccatum, nisi voluntarium. Hæc sententiæ apud Philosophos de civili iudicio dictæ sunt, non de iudicio Dei. Nihil prudentius assuunt & alias sententiæ, naturam non esse malam, Id in loco dictum non reprehendimus, sed non recte detorquetur ad extenuandum peccatum originis, Et tamen hæc sententiæ leguntur apud Scholasticos, qui intempestiue commiscunt Philosophicam seu civilem doctrinam de moribus cum Euangelio. Neque hæc in scholis tantum disputabantur, sed ex scholis, ut sit, efferebantur ad populum. Et hæc persuasiones regnabant & alebant fiduciam humanarum virium, & opprimebant cognitionem gratiæ Christi. Itaque Lutherus uolens magnitudinem peccati originalis, & humanæ infirmitatis declarare, docuit reliquias illas peccati originalis, non esse sua natura in homine *ἀδύνατον*, sed indigere gratia Christi, ne imputentur, item Spiritu S. ut mortificentur.

Quamquam Scholastici utrunque extenuant, peccatum & poenam, cum docent hominē proprijs virib. posse mandata Dei facere. In Genesi aliter describitur poena imposita pro peccato originis, ibi enim non solum morti & alijs corporalib. malis subijcitur humana natura, sed etiam regno diaboli. Nam ibi fertur hæc horribilis sententiæ: Inimicitias ponam inter te & mulierem, & inter semen tuum & semen illius. Defectus & concupiscentia sunt poenæ & peccata, mors & alia corporalia mala, & tyrannis diaboli proprie poenæ sunt. Est enim natura humana in seruitutem tradita, & captiu

captiua à diabolo tenetur, qui eam impijs opinionibus & erroribus dementat, & impellit ad omnis generis peccata. Sicut autem diabolus vinci non potest, nisi auxilio Christi: Ita non possumus nos proprijs viribus ex ista seruitute eximere. Ipsa mundi historia ostendit, quanta sit potentia regni diaboli. Plenus est mundus blasphemijs contra Deum & impijs opinionibus, & his vinculis habet diabolus irretitos sapientes & iustos coram mundo. In alijs ostendunt se crassiora vitia. Cum autem datus sit nobis Christus, qui & hæc peccata & has poenas auferat, & regnum diaboli, peccatum & mortem destruat, beneficia Christi non poterunt cognosci, nisi intelligamus mala nostra. Ideo de his rebus nostri concionatores diligenter docuerunt, & nihil noui tradiderunt, sed sanctam scripturam, & sanctorum patrum sententias, proposuerunt.

Hæc arbitramur satisfactura esse Cæs. Maiestati, de puerilibus & frigidis cauillationibus, quibus aduersarij articulum nostrum calumniati sunt. Scimus enim nos recte & cum Catholica Ecclesia Christi sentire, Sed si renouabunt hanc controuersiam aduersarij, non defuturi sunt apud nos qui respondeant, & veritati patrocinentur. Nam aduersarij in hac causa, magna ex parte quid loquantur, non intelligunt, sæpe dicunt pugnantia, Nec formale peccati originis, nec defectus quos vocant, recte ac Dialectice expediunt. Sed nos hoc loco nolimus istorum rixas nimis subtiliter excutere, Tantum sententiam sanctorum Patrum, quam & nos sequimur, communibus & notis verbis duximus esse recitandam.

TERTIVM articulum probant aduersarij, in quo confitemur duas in Christo naturas, videlicet, naturam humanam assumptam à verbo in unitatem personæ suæ. Et quod idem Christus passus sit ac mortuus, vt reconciliaret nobis patrem, & resuscitatus, vt regneret, iustificet, & sanctificet credentes, &c. iuxta Symbolum Apostolorum, & Symbolum Nicenum.

DE IUSTIFICATIONE.

IN QVARTO, QVINTO, SEXTO, & infra in articulo XX. damnant nos, quod docemus homines, non propter sua merita, sed gratis propter Christum consequi remissionem peccatorum fide in Christum. Vtrunq; enim damnant, & quod negamus homines propter sua merita consequi remissionem peccatorum, & quod affirmamus homines fide consequi remissionem peccatorum, & fide in Christum iustificari. Cum autem in hac controuersia præcipuus locus doctrinæ Christianæ agitur, qui recte intellectus, illustrat & amplificat honorem Christi, & affert necessariam & vberissimam consolationem pijs conscientijs, rogamus vt Cæsarea Maiestas, de rebus tantis